

Л. В. Гуменюк, В. Г. Тарасюк

Некрасове

НЕКРАСОВЕ (до 1758 – Саліші, відтоді до 1946 – Юзвин) – село Вінницького району Вінницької області. Підпорядк. Якушинец. громаді (від 2019). Знаходиться на малій р. Тепличка (притока Рівця, бас. Південного Бугу), за 12 км від Вінниці. Площа 2,48 км². За переписом насел. 2001, проживали 890 осіб; станом на 2019 – 1215 осіб; переважно українці. Неповдалік проходить автомобілі. шлях міжнар. значення Роман (Румунія)–Житомир. На пд. околиці досліджено поселення трипіл. культури. Вперше згадується 1431 під назвою Саліші в листі великого князя Литовського Свидригайла до місц. землевласника Карпа Микулинецького. У 15 ст. тут існував замок. За Люблін. унією 1569 у складі Поділля поселення відійшло до Польщі. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. За умовами Андрусів. перемир'я 1667 залишилося під владою Польщі. 1672–99 – у складі Осман. імперії. У 18 ст. низка мешканців приєдналася до гайдамац. руху. 1758 вінн. староста Юзеф Чосновський перейменував поселення на Юзвин, а також виклопотав йому статус м-ка. 1764 було 107 укр. і 147 євр. госп-в, наприкінці 18 ст. – відповідно 65 і 17. Після 2-го поділу Польщі 1793 – у межах Рос. імперії. 1796–1923 – у складі Вінн. пов.; 1797–1925 – Поділ. губ. На поч. 1860-х рр. у м-ку почали збирати 2 щоріч. ярмарки. 1862 відкрито школу, 1876 – однорічне (від 1901 – дворічне) училище. 1864–1923 – центр Юзвин. волості. 1885 був 151 двір, мешкали 1510 осіб. Діяли церква, костел, синагога. За Всерос. переписом насел. 1897, проживали 1920 осіб, з них 445 євреїв. До кін. 19 ст. Юзвин перетворився на знач. торг. і ремісн. центр. Тут працювало багато дріб. підприємств з вичинки шкіри, пошиття одягу та взуття, виготовлення обіддя й коліс до возів. У цей період відкрито 2 казен. водяних млини та ґуральню. 1900 засн. філію Всерос. селян. банку. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Відтоді – село. 1923–30 – у складі Вінн. округи; від 1932 – Вінн. обл.; від 1925 – Вінн. р-ну. 1923–25 – райцентр. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до 18 березня 1944 – під нім. окупацією. Влітку 1941 тут квартирувався батальйон «Нахтігаль». 2 березня 1942 нацисти розстріляли 97 євреїв. На фронтах 2-ї світової війни загинули 183 воїни-земляки, яким 1973 встановили пам'ятник. 1946 Юзвин перейменували на Н. на честь 125-річчя від дня народж. поета М. Некрасова, який по материній лінії походить з родини місц. поміщиків Закревських. До 160-річчя від дня народж. йому тут відкрили пам'ят. знак. На поч. 1970-х рр. проживали 1,4 тис. осіб. 2003 засн. укр.-голланд. підприємство «Декоплант», що

спеціалізується на вирощуванні троянд. У Н. – заг.-осв. школа, Будинок культури, амбулаторія заг. практики сімей. медицини. Є церква Успіння Пресвятої Богородиці. Охороняються гідрол. пам'ятки природи місц. значення: джерела Бездонне, Вербичка, Нове життя і Янтар. Серед видат. уродженців – фізик, чл.-кор. НАНУ П. Олексенко, лікар В. Тарасюк; поетеси Ліна Біленька, Л. Гайжевська; мистецтвознавець І. Волянський.

Фотоілюстрації



Бібліографічний опис:

Некрасове / Л. В. Гуменюк, В. Г. Тарасюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-73018>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).